

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מעילה דף יד.

הקן שבראש האילן של הקדש או של אשירה מה דינו¹?

באילן של אשירה	באילן של הקדש	
לר' יוחנן: אסורים בהנאה ² לר'ש לקיש: מותרים בהנאה ³	בעצים שהוקדשו: יש בו מעילה בעצים שגדלו אח"כ: מחלוקת אם יש מעילה בגידולין ⁴ ולכו"ע אין נהנים	בבאו עצי הקן מהאילן
מותרים בהנאה לר' אבהו אמר ר"י: אסורים בהנאה ⁵	לר' יוחנן: עי טבלא הבאה לר'ש לקיש: מותרים בהנאה	בבאו עצי הקן מעלמא

לר' יוחנן בבאו עצי הקן מעלמא, מה הדין באילן של הקדש? [תוד"ה שבאשרה].

לתוס' וגירסתנו בגמ'	לרש"י (לג"י בגמ' בע"ז מב:)	
בהו"א: לא נהנים ולא מועלים ⁶ במסקנא: מותר בהנאה ⁷	לא נהנים ולא מועלים ⁸	לתירוץ הראשון בגמ'
לא נהנים ולא מועלים ¹		לר' אבהו אמר ר' יוחנן

¹ דין האילן עצמו: בהקדש יש בו מעילה לכו"ע, ובאשירה הוא איסורי הנאה, ולכך אסור לעלות באילן או להנות ממנו שום הנאה.

² ולשיטתנו משנתנו שאמרה "לא נהנין ולא מועלין" - מיירי בקן שנעשה מעצים דעלמא.

³ ומחלוקתם בכל עבודת כוכבים שנשתברה מאליה, דר"ל סובר שמבטלה העכו"ם בלבד, ואומר: "היא גופא לא מצלה - לדידי מצלה", ור' יוחנן סובר שעד שלא יבטלה העכו"ם בידים לשוברה לא חשיב ביטול ובאיסורה הראשון היא עומדת. ובנידון סוגיתנו, ג"כ העוף שובר את עצי האילן ובונה מהם קן - וחשיב כעבודת כוכבים שנשתברה מאליה, ותלוי במחלוקת הנ"ל.

⁴ אכן גם למ"ד דאין מעילה בגידולין, מ"מ אסור בהנאה. ואי מיירי משנתנו שאמרה גבי הקדש "לא נהנין ולא מועלין" בכה"ג (שבאו עצי הקן מהאילן עצמו), א"כ על כרחנו שמשנתנו סוברת שאין מעילה בגידולין. והכי ס"ל לר'ש לקיש בסוגיין (שמעמיד את המשנה ב"איתבר מגופה"), דלכן לא מועלין בקן, דמסתמא נעשה מהעצים הרכים שגדלו אחר ההקדש (ואין מעילה בגידולים), ומ"מ אסור בהנאה - כדן גידולי הקדש.

⁵ ס"ל דרק הותר להתיז בקנה כדי לקחת את האפרוחים, אבל הקן עצמו אסור, דשמא יבוא לקחת עצים מהעץ עצמו.

⁶ פ"י, בתחילה נסתה הגמ' להעמיד אליבא דר' יוחנן את משנתנו בדאייתי העוף עצים מעלמא, ולפ"י בהקדש "לא נהנים ולא מועלים". אלא שמיד הוקשה לגמ' על זה מה הטעם שלא נהנים.

⁷ למסקנת תירוץ זה העמידה הגמ' את משנתנו "באיתבר מגופה" - וכמ"ד אין מעילה בגידולין וכנ"ל. וא"כ ב"איתבר ממילא", יהיה הדין שמותר בהנאה.

⁸ לרש"י, בתירוץ הראשון ר' יוחנן מעמיד "באיתבר מעלמא" - ומביא ראיה לדבריו, ממה שאמרו במשנה גבי הקן שבאילן שבהקדש "לא נהנין ולא מועלין" - שמע מינה דמיירי בעצים דעלמא - ולא נהנים מגזירה דרבנן דסו"ס על אילן של הקדש הם, ומ"מ גם לא מועלים דאינם הקדש. אבל אי מיירי ב"איתבר מגופא" - וכהבנת ר"ל יהיה קשה למה אין בזה מעילה. ועל זה דוחה הגמ', והכי גרסינן: "מידי איריא, הכא בגידולין הבאין לאחר מכאן עסקינן וקא סבר אין מעילה בגידולין".

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

מעילה דף יד:

הגזברים שלקחו עצים² לצורך בנין הקדש האם הם קדושים ומועלים בהם?

כשקנו לבנותם לאחר זמן	כשקנו לבנותם בו ביום	
אינם קדושים ואין מעילה	קדושים ומועלים בהם	בעצים עצמם ³
אין מעילה בזה - דלא הוקדש אלא דבר שהוא צורך הבנין		בשיפוי ונבייה

¹ ר' אבהו מתרץ דהא דאמר באשרה "יתיז" קאי על האפרוחים - אבל הקן לעולם אסור, וא"כ ה"ה שבהקדש שהקן אסור. ובטעם הדבר לפירש"י, הוא משום שהקן נמצא על אילן של הקדש. ובתוס' כתבו את הטעם, דשמא יבוא ליטול מהענפים של האילן.

² אכן לענין בניית הבנין עצמו, אמר שמואל שהדרך היא לבנות בחול - דהינו שלא היו מקדישים אלא בונים ממועות חולין או שהיו לוקחים החומרים בהקפה, והטעם משום שאין ההקדש מתחלל על פעולת הפועלים, אלא רק על הבנין ממש, ולכן היו מחללים בגמר הבנין כדי שיתחלל גם על השבח של הפועלים, וכך יהיה מעות לתת להם בשכרם. ורב פפא אמר דהטעם משום ש"לא נתנה תורה למלאכי השרת" - ואם הבנין יהיה קדוש יבואו למעול בו בשעת העבודה להנות מצילו ולשבת עליו וכדומה.

³ בסוף הסוגיא חילק בזה רב פפא והעמיד למשנתנו דוקא כשקנו לצורך בו ביום, שבזה אפשר להזהר שלא יבואו למעול, אבל באלו שקנאו לזמן מרובה אי אפשר להזהר שלא ישבו עליהם ויהנו מהם, לכך לא מקדישים אותם.